

Tõe Sõnumid

9. aastakäik.

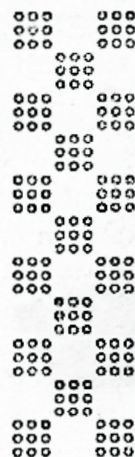
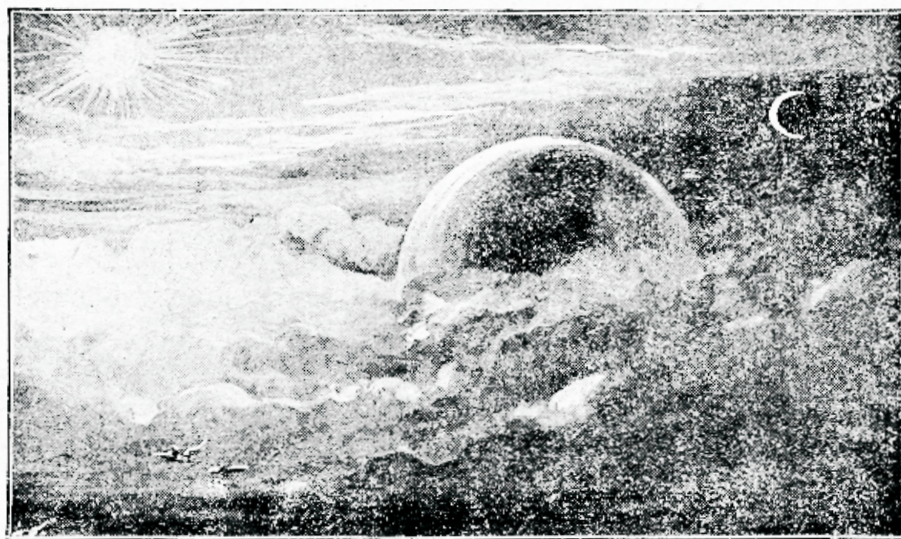
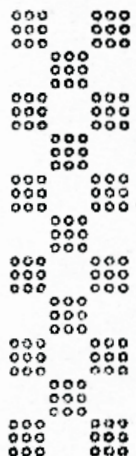
Tallinnas, 1925.

Nr. 9.

Kõikide aegade juurim pettus

Igalpool maailmas paneme tähele põhimõtte teostust, et mingisugune tegew osa avaldab oma mõju mõne teise tegewusetu osa peale, kujundades seega maailmkonna-

tele segadustele välja pandud. Sõda, werewalamine, häda ja wiletsus on inimlaste toimingute tulemus. Wõib olla on juba kawatsetud sellele hädale lõpp teha, kuid

Planeetid üksmeele ja täpsuse eeskujudena.

liikumise. Uniwersumi keskpunktis asub Looja, awaldades oma külgetõmbejõudu kõigide teda ümbritsewate päikeste peale. Asjaolu, et need neile määratud ringjooksu alati wiimase filmapilgumi täpselt teostawad, tõendab, et nemad iga filmapilk nende peale awaldatud mõjule järele annawad, et nad mingisugust omatahet selle wastu makswaks ei tee. Nemad on nende peale awaldatud mõjust täitsa wangistatud. Kui nad ei peaks aga mitte end täitsa walitsema lastma, siis oleks selle ärajäämatu tulemusena filmapillne segadus.

Waadeldes eluaskeldust maa peal, paneme lohe tähele, et wiimane on kõige tõsisema-

parandusabinõu ei ole tänini mitte üksnes üles leitud, waid ka fergendusabinõud näiwad otse wastandit kawatsetud mõjule teostawat. See peaks inimesi õige pea arusaamisele wiima, et nende otsus mingisuguse asja mõjuawalduse kohta täitsa tundmatu on.

Kõige parem abinõu, mida inimesed välja mõelda wõiwad, on siiski ainult nii puudulik nagu inimesed ise, ja siis ei ole heast tahtest sugugi mitte küllalt, et seda teostada. Pahet ei saa ju üldse fundmääruste abil maailmast kõrwalbada, temale saab wähest ajutiselt tõfkeid ette tõmmata. Teatud ajal tungib ta aga siis kusagil suurema jõuga läbi tõfete.

Mida inimfond vajab, on üks täielik, üldiselt suunduslik seadus ja võime tema nõuded peatada. „Usna õige; aga seda teadsin ma juba. Bealegi pean ju mina kümme käsku ka“, ütleb nii mõnigi siin wastulaufena. Meie tahame aga siiski seda wastulauset pisut murrida.

Rõõd tuli teegi noormees Jeesuse juure ja tahtis teada, mis ta peab tegema, et pärida igawest elu. Jeesuse wastuse peale, ta pidagu käsusõnu, wastas ta: „Seda kõit olen mina pidanud omast noorest põlwest“. „Ja Jeesus waatis tema peale ja armastas teda ja ütles tema wastu: Üht asja on sulle waja, mine ja müü ära kõit, mis sul on ja anna waestele, ...ja tule käi minu järel“. „Aga tema sai muresse see sõna pärast, ja läks kurwa meelega ära, sest temal oli palju wara“. Mark. 10, 17—23.

Siin on meil teegi, kes ütleb end käsufid pidawat, aga esimesest käsust weel mitte aru ei ole saanud; sest temal oli midagi, mis teda rohkem kütkestas kui Jumal, ta kummardas seega üht „teist Jumalat“. Sellest ei teadnud ta aga midagi, kuni teda selles läbi katsuti.

See on tabaw näitus inimkonnast üldiselt, kes kõifuguseid „teisi jumalaid“ südamemes warjab ja seepärast Jumala Waimu tõmbamisele omaenda tahte wastu seab. Kui inimesed nii Jumalale allusid kui taewakehad, endid täiesti temale pühendades, siis oleks nende hulgas samawähe pattu, nagu on leida kõrwale kaldumist taewakehade hulgas.

See on kahtlemata kindel, et inimkonnaga lugu ikka halvemaks läheb, sest et enamjagu inimesi usku ainult suureks pettuseks peawad. Ja edasi ei ole sugugi imekspandaw, kui meie endale ette kujutame kirikute (koguduste) ülalpidamist terwiluna kriisi aegadel, mis sugust suur maailmasõda ehitas, mille jooksul nemad kõigega maailma üle tulid, asetades seega usu kiradi teenistusse. „Kes inimesed saatwad pattu tegema sõna läbi“. Jes. 29, 21.

Jumala sõna põhjal teame, et hirmsad ajad on tulemas ja inimestega lugu sel määral halvemaks läheb, kuidas nemad Jumala käsud ja sellega teda ennast ära hindawad. „Kuule sina maa! waata, mina toon õnnestust sulle rahwa peale, nende mõtete palga, et nemad ei pannud minu sõna tähele, ja minu käsudõpetuse põlgawad nemad ära“. Jer. 6, 19.

Kui inimestele siis nuhtluste läbi ümberlõkkamatult tõestatakse, et ainult usk wõib

neid hoida edaspidise sõja, werewalamise ja kõifugu häda eest, lähewad „palju rahwast ja ütlewad: Tulge ja mingem üles Jehoowa mäe peale, Jakobi Jumala fotta; et ta meile wõtaks õpetada oma teed, ja et meie kõifimõ käia tema teeradade peal: sest käsudõpetus peab Sionist wälja tulema ja Jehoowa sõna Jerusalemmast. Ja ta wõtab kohut mõista paganate wahel ja märku anda mitme rahwale; siis taowad nemad oma mõõgad kablideks ja oma piigid sirpideks; rahwas ei tõsta mõõka teise rahwa wastu ja ei õpi enam sõdima. Jakobi sugul tulge ja kõigem Jehoowa walguses“ Jes. 2, 3—5.

Kui inimfond asja nii waatleb, üldist rahu oodates, siis on ta otse walmis kõige suuremale pettusele, mis sugust kunagi teostatud, saagiks langema.

Meie pettuslikus maailmas ei ole midagi ehtsat (õdelikku), mis sugust mitte juba ära ei ole wõltsitud; ja et wõida wahet teha ehtsa ja wõltsitu wahel, on waja mõlemaid wõrrelda. Kuna igakõs seda teha wõib, siis tuleks mõelda selle peale, et see, mis ehtne (õige) ja tõelik, leiaks eelistuse. Lugu ei ole aga seda wiisi, waid nemad ütlewad „nõigjate wastu: Teie ei pea mitte nõigema... mis õige on; ...seletage meile pettsid sõnu“, „sest see on üks wastupanija rahwas, walelikud lapsed, kes ei taha Jehoowa käsudõpetust kuulda“. Jes. 30, 9. 10.

Ja tõesti saab inimestele osaks see mille peale nende mõtted on sihitud, sest „seepärast et nemad ei wõtnud tõtt armastada, et nemad oleksid õndsaks saanud, ...tahab Jumal neile lãkitada wãgewat ekkitust, et nemad wõtawad wãlet uskuda“. 2. Tess. 2, 10—11. Ja „wale-kristused, ja wale prohwetid saawad üles tõusma ja suuri tãhti ja imetegusid tegema“. Matt. 24, 24.

Nende walekristustele ja waleprohwetitele õnnestub nende poolt teostatud suurte imetãhtede ja tegude läbi wõltsingule nii tugewasti tõdelikkuse pitsarit peale wajutada, „et nemad saaksid ekkitada ka neid, kes ära walitsetud, (kui see wõiks sündida)“. Matt. 24, 24. „Ja tema prohwetid lubjawad neid kõlwatuma lubjaga, nemad nõewad tãhja nõgemist ja annawad neile õnne wale wiisil ja ütlewad: Nõnda ütleb Issand Jehoowa; ja Jehoowa ei ole seda mitte rããkinud“. Esf. 22, 28.

Kui see üleilmiline liikumine mingisuguse wõltsitud religiooni õlesseadmiseks—mingisuguse wõltsitud seadusega—pinda wõidab, ja kui „nemad ütlewad: Rahu on ja pole

ühtegi häda! siis tuleb äkiline hufatus nende peale" (1. Tesl. 5, 3) ja hüüid kõlab: „Walmistage wiisi pärast jöda, äratage üles need, kes wägewad mehed; tulgu ligi ja mingi üles kõik sõjamehed. Taguge oma lablid möögaks ja oma sirbid piigiks; ...tulge kofku ja tulge kõik teie rahwas sealt ümberfaudu. Pistke sirp wilja kallale, sest leikus on walms; tulge, minge alla, sest wiinamarja waotuseriist on täis, surutorred jooksewad üle, sest nende kurjust on palju. Suur hull, suur hull rahwas on kange kohtumõistmise orus". Joel 4, 9 14.

„Sel päewal peab suur wärisemine olema Jsraeli maal: nende all, ja metselajad, ja kõik roomajad, mis roomawad maa peal, ja kõik inimesed, kes maa peal; ja mäed peawad saama maha kistud, ja järsud kohad peawad maha langema, ja kõik müürid peawad maha langema. Ja ma tahan kutsuda tema wastu mööga kõige oma mägede peale, ütleb Issand Jehoowa; ihe mööd peab teise wastu olema. Ja ma tahan temaga kohtus käia karkuga ja werrega, ja

tahan lasta jadada rasket wihma, mis uputab, ja suuri rahetükkisid, tuld ja weewlit tema peale, ja wäehulkade peale, ja rahwahulga peale, mis temaga on". Esel. 38, 19—22.

„Siis peawad nemad kaljude koobaste ja maapragude sisse minema, Jehoowa hirmu pärast, ja tema kõrge austuse pärast, kui ta kätte wõtab maad hirmutada. Sel päewal wistawad inimesed ära multide ja nahkhiirte kätte oma tühjad hõbe- ja oma tühjad kuldjumalad, mis nemad enestele olid teinud, et nemad nende ette pidid kummardama. Nemad tulewad kaljude pragude sisse, ja kiwikaljude uinade alla, Jehoowa hirmu pärast ja tema kõrge austuse pärast, kui tema wõtab maad hirmutada". Jef. 2, 19—21.

„Et teie näüüd, mu armsad, jeda enne ära teate, siis hoidke, ei teid üleannetuma rahwa eeskütuse läbi ühtlasi eeskütuse sisse ei saadeta, ja et teie ära ei lange omast kinnitusest". 2. Peert. 3. 17.

Otto Grieszbach.

Kristuse tagasitulek maailma lootus

Tema ei tule jalaja ega wäljawalitud wähestele. Tema tulek saab olema sündmus, mida terve maailm näeb. Kristuse tulekut häwitatakse patt ja patused ja siglused wõetakse taewasse. George W. Wells.

Issanda Jeesuse teistkordne tagasitulek on ristiufu põhiopetus. See on puht-piibllilik õpetus. See on kõige ülewam motiiv üleilmlikuks missioonitegevuseks. See ei ole paljas rumalate ja meeliskute usuhullustajate sõnimine, ega ole see ka usuteadlaste spekulatsioonide küsimus; tõepoolest on see jumalikult ilmutatud ja teadaantud piibli tõotus ja fakt. See ülew ja auline sündmus, nii selgesti ette kuulutatud Jumala sõnas, saab olema isiklik, kirjatäheline ja kindlasti eel-seisew.

Kristuse isikliku tuleku all tuleb meil mõista kõike jeda, mis on öeldud sõnadega. „nähtaw“, „ihulik“ (kehalik), „kohalik“, olles wastolus sellega, mida harilikult meie õnnistegija waimuliku ja kujundliku tuleku üle õpetatakse. Tõsi on küll, et meie aulise Issanda waimulik ligiolek on troostiw tõelikkus, sest tema tuleb iga isikliku uskliku juure oma püha Waimu läbi ja elab seal.

Kuid jeda tõde, nii rõõmustaw kui ta on, tuleb koostööstada teise tõelusega, et Kristus ühel päewal ilmub jälle kehalikul kujul ja „kõik silmad peawad teda nägema“.

„Meie Jumal tuleb ja ep ole wait, tulute põletab tema eel ära, ja tema ümber läib wäga kange tuul“. Paul 50,3. Leegitsewas tules, taewalikkude inglite hullade eesotfas, sest sähwatawaid wälfusid ja jumaliku ilmutust ilmub Kristus maailma miljonite imestawate pilludele, ja inglite sõnade järele (Ap. t. 1,11) on see „sama Jeesus“, kes tõd siin maa peal elas-

Kõige üllatavam ajaloo sündmus

Kohutawam kui enne weewutuseaegsete elanikkude nuhtlus, üllatawam kui Jumala ilmutamine Siinail, imespandawam kui nelipähi etendus, õndsusttoowam kui püha Waimu seeselamine saab olema meie armsa Issanda ja Lunastaja kirjatäheline, nähtaw, isiklik, kehalik ilmumine.

Mõdra inimkondusele ei näi mingi sündmus wähem tõenäolisena; jiski ei ole ükski sündmus kindlam kindlas prohwetisõnas. Issand ise ütles: „Ma lähen teile walmistama; ja kui ma saan läinud ja teile ajeme walmistanud, siis tulen mina jälle,

ja tahan teid enese juure wõtta, et teie sa olete, kus mina olen". Joan. 14,23. Ei ükski kõrbesse tulel wõi waimulik ilmumine, ei ükski müstiline wandeselts ehk nägemus surmawoodil wõi lunagi täita Issanda Jeesuse täpseid ja usaldatawaid tõutusi ehk rahuldada erilisi õpetusi, mis Waimu sisen-dusel tema kirjatähelise, nähtawa tuleku kohta antud.

Mis peab see lunastuse krooniw aktus tähendama Lunastajale enesele, kui ümb-ritsetuna taewalikust auist, tema tuleb wõidu-rikka wõitjana! Tema tuleb saadetuna „kõigi püha inglite poolt“. Suur apostel räägib sellest tulekust nii: „Issand ise tahab maha tulla taewast sõjakisendamise, peaingli heale ning Jumala pasunaga, ja kes Kristuse sees furnud, need peawad üles tõusma esmalt; pärast peab meid, kes meie elame ja üle jääme, ühtlasi nendega pilwete sees listama Issanda wastu taewa poole; ja nõnda peame meie ilka Issandaga olema. Kinnitage nüüd üksteist nendefinaste sõnadega“. 1. Tess. 4, 16—18

Kas peame uskuma, et Issand, kui ta tuleb oma rahwale, wäljendab hooletut sõjakisa; et peaingel räägib, ilma et teda kuuldatakse; et Jumala pasunat puhutakse ilma kuuldatawa helita? Riisugused oletused on mõttetud; nemad alandawad piiblikeele tähenduseta sõnadeks millel eesmärgiks anda walemuljet ja esitada Kristuse teist tulemist näitelawaliselt.

Tema tulemine saab olema auline, mitte üksnes sellega ühendatud olufordades waid ka oma mõjus koguduse peale ja maailmas. Issand ise kuulutas ette, et tema tuleb „oma ja püha inglite au sees“. Luuk. 9,26. „Inimese poeg tuleb oma Isa au sees oma

inglitega“. „Siis peab hulguma kõik rahwa sugu maa peal, ja peawad nägema inimese Poja tulewat taewa pilwete peal suure wäe ja auga“. Matt. 16, 27; 24, 30. „Issand Jeesus Kristus saab taewast awalikuks oma wäe inglitega, ja tuleleegiga maksab nende kätte, kes Jumalat ei tunne ja kes meie Issanda Jeesuse Kristuse armuõpetuse sõna ei kuule, igawest hukatust, ära heidetud Issanda palgest ja tema wäe auist“. 2. Tess. 1, 7. 8.

Nii mõnegi inimese südames on üks ülew ja igatsew soov seda aulist päewa näha saada. Nemad sooviwad uut lorda siia patuga neetud maa peale, mis täis haigust ja surma ja wintutatud häda-dest ja kurwastustest.

Kuid kindlasti ainult need, kelle filmad pimestatud, wõiwad oodata, et maiste walituste läbi siia maa peale uus lord tuleb, misugusel mingisugune kestew wäärtus. See ei wõi tulla mõne uue riigi wõi walitusewiisi ülesterkimisega siin maailmas. Seepärast peab ta tulema taewast. Ainult Jumala riigi ülesseadmise läbi wõib tulla see dandsusttoow seisuford.

Maailma seisufordade ja prohwetlikkude ettekulutuste walgul oleme weendunud asjaolus, et meie lootuste tõdenemine ja Issanda tulemise päew warsti kätte jõuab. Nende asjaolude tõdenemise otstarbel on kõik sõnakuulelikud, mõistusega warustatud olewused Jumala terwes uniwersumis kõige jõupingutusega töötanud; ja kui nende loo-tused täidetud, siis on prohwetliste ettekul-lutuste suur kõrgustipp saawutatud, ja see pühalik, tähtis ajapunkt wiib Issanda lu-nastatud suure Jumala palge ette, kus walitseb igawene rõõm ja rahu.

Aastajadade juur kurbmäng

Joannese ilmutamise imekspandaw raamat tutvustab meid kolme jumalawaenuliku wõrdlustujuga, misugused on: punane lendaw madu, parditauline metsaline oma kilmne peaga ja metsaline, kellel kaks sarwe otsekui tallel, kes aga räägib kui lendaw madu. Need kolm wõrdlustuju leiame Ilm. r. 12. ja 13. peatükis, misuguseid palume enda lugejaid alljärgnewa paremaks arusaamiseks läbi lugeda. Neis mõlemis nimetatud peatükkides kirjeldatakse kokkufurutud lähiduses, aga wõimsais, kindlais joontes, proh-wetlikult, jumalawaenulikkude wõimude wõit-

lust uuetestamentliku jumalaloguduse wastu. See wõitlus sarnastub mingisugusele weri-sele kurbmängule kolmes waatuses, lõppedes wiimseaja tagakiusatud jumalaloguduse wõidulauluga, kes oma tagasitulewa Kuninga poolt ahastusest peastetakse. Ilm. 14. Kuna Jumala kogudust, sest et ta jumalikust mõis-tusest juhitud, prohwetlik-wõrdlustujulikult esitatakse ühe mõistusega annetatud ole-wuse — päikesega ehitatud naese läbi, kuju-tatakse teda tagakiusawaid maiseid wõimusi mõistusetu loomade läbi. Selles prohwetlik-wõrdlustujulikus esituses on Uus Testament

Wana Testamendiga täitsa ühtlane. Ka Wanas Testamendis esitatakse Jumala Is-raeli naesena (Jes. 54, 5) ja ilmalikke wõimusid märgitakse elajate läbi (Zaan. 7, 17): „Needsinatsed suured elajad, mis neli, on see: neli kuningat tousewad maa seejt“.

Punane lendaw madu Jlm. 12, 3 salmis oma seitsme pea ja kümne sarwega esitab 9. salmi järele esimeses joones saadanat enmast, kes katsub taga kiustata Kristust ja tema poolehoidjaid. Et ta aga seks otstarbeks tarwitab uskmatuid inimesi tööriistadena, kes loomu poolest juba sellest samast põhilausest nagu saadan wallutud on ja sellepärast tema fosistusele eriti kättesaadawad, siis wõime lendawat madu ka teises joones waadelda (Rooma) paganluse tehas-tusena, kes Kristuse ja koguduse wastu waenulikule seisukohale asub. Kristus ise, kes Rooma kohtuwõimude poolt hukati, ja arwuta märtrid on paganliku Rooma poolt teostatud tagapiusamiste tunnistus.

Uga märtrite weri sai koguduse seemneks. Tagapiusatud algkoguduse waimulik elu kaswas otse tagapiusamise läbi, misjugune asja-olu on üldse kõige hiilgawam tõendus ristiusu tõelikust, elawast jõust. See mõjutas saadanat oma hingede hukumise tööd teisel wiisil teostama; selleasemel et taga kiustata ristiusku, foodustab ta seda. Tema teeb ristiusu riigiusuks. Rooma saab kristlikuks. Wõrreldes pardrijarnase elaja omadusi weite-se sarwega Zaan. 7. peatükis, selgub, et meile pardrijarnases elajas esineb see usu-line wõim, kes, Rooma riigist wälja kaswa-des, on peaaegu üleilmilise mõju omandanud. Kui saadan, ehk paganlik Room, Rooma piiskopile „oma aujärje ja juure mee-lewalla“ (Jlm. 13, 12) oli pakkunud, tekkis riigikirik, paganlus, kellele ristiusu mantel oli ümber tõmmatud, Room, paganliku wõimu keskpunkt, sai ühe jdetuma ristiusu keskpunktiks, misjugune Kristuse armastust sama wähe ilmutas, nagu seda kõige jul-mim tseefari hullustus kunagi oli teinud. Temale „anti sõdiga piihadega ja neid ära wõita“. Jlm. 13, 7. Miljonid jumalalapsi pidid langenud ristiusule enda ustawust Jumala ja tema sõna wastu piinarikka märtrisurmaga tasuma.

Speäraliselt oli see diplomaatia, mille läbi see wõim nii suurt mõju maailma riikide peale wõis awaldada, kasutades neid oma otstarweteks. s. o. „keiserite“ tagapiusami-seks. Uga Jumal oli ühe täpse aja — 1260. aastat — selle wõimu üiemwalitsuse jaoks kindlaks määranud. (42 kuud—1260 päewa

Jlm. 13, 5. salmis on prohwetlik aeg, s. o. iga päewa jaoks tuleb üks tõeline aasta arwata. Waata Esef. 4, 6.) Aastal 538. sai Rooma piiskop Ariani usku idagootlaste wäljaajamise läbi Roomast walitsejana Lääne-Roomas waba tegewuswõime, ja aastal 1798. — täpselt 1260: aastat peale seda ajapunkti — taotati see wõim, vähemalt ajutiseks, ära. Prantsusmaa, kiriku kõige armsama poja läbi, pidi see elajas wangi wiidama (Jlm. 13, 10) wõi surmahaawa saama. Jlm. 13, 3. Kuigi haaw prohwetikuulutuse sõna järele pidi jälle paranema, oli siiski tagapiusamiseaeg wahapeal möö-dunud.

Saadana wõitlus Jumala koguduse was-tu sellega aga ei lõpe. Weel kord katsub ta ühte pealetungi koguduse wastu, kes Ju-mala käsused peab. Jlm. 14, 12. Prohwet näeb üles kerkiwat üht uut wõimu 18. aas-tasaja lõpul, üht wõimu, keda kahesarwega metsalise läbi Jlm. 13, 11. salmis esitatakse. Usupuhastuse läbi oli siidametunnistuse wabadus paljudes maades maksuaks saa-nud, aga saadanal pidi õnnestama, otse wabadusemaal, Pohja-Ameerika Ühisriikides, kes kahesarwega metsaliist ükkinda wõib lu-jutada, sedasama siidametunnistuse surwet lõpuks teostada nagu eelpool kirjeldatud wõim. Kahesarwega metsaline pidi kõige esimese metsalise wõimu teostama tema ees. Slegi imede läbi, mis kord tõeliku prohwetiku-tuse märgina maffid (tuluke taewast), pidi see wõim katsuma inimesi eksitada. Spiri-tismuse saadanlikud imed said teatawasti alguse Ameerikast. Lõpuks pidi ta neid sur-maga ähwardama, kes tema jumalawas-taste nõuetele ei taha allaanda. Ka teistes maailmaosades peab ettekuulutuse järele selle wõimu eeskujul jäljendust leidma.

Jumala sõna ja piha Waimu jõud wõib meid eksituste eest hoida ja seeläbi wõime tulewases wõitluses seisma jääda. R. R.

*

„Siin on tarkus. Kel mõistus on, see arwaku ära metsalise aru; sest see on inimese aru ja tema aru on kuus sada ja kuus seitsmetkümme“. Jlm. 13, 18.

*

„Kui keegi metsaliist ja tema tuju kum-mardab, ja wõtab tema märgi oma otša ette, ehk oma käe peale, seesama peab ka Jumala kange wiha wiinaft jooma...“ Jlm. 14, 9. 10.

Saatuslik pettus

See on üliwäga tähtis mõista, et tõeline ristiusk ei ole „religioon“, waid „jumalik elu“. Saadanal ei ole relegiooni ja wagaduse wastu midagi ütelda; sellewastu on see üks tööriistadest, mis ta töötab, et petta inimesi ajutiselt ja igawesti. Kindlasti näitab temale jumalalastmatu inimene iseäralisi teeneid üles, aga ei tohi unustada, et wanasti tema kõige edukamad tööriistad usulised inimesed olid. Ülempreestrid, wariseerid ja kirjaturid wiisid Jumala Poja risti peale, kuusajid taga ja pillutasid Jeesuse kogudust. Inkwisitsiooni isad olid aina usulised inimesed. Kus tõelisse kristlasi taga kuusatakse, seal leitakse, et see enamasti religiooni nimel sünnib.

Saadanal ei ole midagi selle wastu, et inimesed on usulised — kui nemad aga jääwad laia teele, mis wiib hukatusse. Paljudele nendest ütleb ta: Waga olla on hea — üks wiisakas inimene peab weidi lugu oma usu — ; aga sa ei ela siiski weel taewas, waid sinu jalad kõnniwad maa peal. Siis pead waatama kuidas inimestega ja olukordadega kohaned.

Küsimus ei ole, kas inimene on usuline, waid kas temal on elu Jumalast, kas ta tunneb Jeesust oma peastjana. Wõidakse olla usuline ja siiski kõndida laial teel, mis wiib hukatusse. Issand räägib isegi niisugustest inimestest, kes suuri tegusi tegid tema nimel, kellele tema aga pidi ütlema: „Tõesti, mina ei tunne teid mitte!“ Seategewuspüüete ja kristlike tegude läbi võidakse saada endale kuulus nimi, kuid siiski ei tunta Jeesust; Jeesus, südameuurija, ei wõi niisuguseid tegusid tunnustada. Niisugune elu seisab ilma aluspõhjata liiwasel maapinnal. Kui raskete olukordade, õnnetuste kõnetorm ehk koguni surmawesi maha wastu tõukawad, siis wariseb ta kokku. Mis aitab see niisugusele mehele, et ta Jumala sõna on kuulnud, kui ta end sõna alla ei ole painutanud? Siin on wahel usuliste ilmainimeste ja tõelike kristlaste wahel. Esimesed armastawad kuulda wagu sõnu, wiimased tahawad Jumala sõna järele elada, seda teostada ja elada elus. Minult kes kümmardab Jeesuse armastuse ja armu sõna ees, kes seda meelesparanduses ja usus wastu wõtab, ainult see omandab jumaliku elu. Sellel on midagi muud kui päritud usk, temal on rahu Jumalaga ja igawese andsuse kindlustus Jeesuse were läbi.

Usulised ilmainimesed leiawad ühe tõlise jutluse ilusana, niipea kui nemad aga märkawad, et peawad muutma enda elu loobuma patust ja maailmast, siis liikawad selle otsustawalt lagasi. Nemad armastawad sõna: „Wagadust ei pea liialdatama“. Nema tõlgitsewad sellepärast tõelisse ja ustawaid kristlasi „walju suunana“, kelle eest pidawat end hoidma. Kui ühes Schotti koguduses wana kuulutaja surmud oli, tuli keegi alles noor, usklik mees tema kohale. Tema algas oma ametit, walgustades ja noomides lihtsal ja tõsisel wiisil praegusaja inimesoo patte. Jutluse lõpul astus keegi hallide juustega kirikuteener tema juure ja ütles sõbralikul toonil: „Noormees, kui Teie tahate, et Teid sin armastatakse, siis annan Teile nõu enda pealtkuulajate pattudest mitte rääkida“. Jutlustage aina Jakobi ja Izaaki ja nende pattudest, kes kahe- ja kolmetuhanda aasta eest elasid, see meeldib siinsetele inimestele; aga omaenda pattudest ei taha nad midagi kuulda ja hoiawad end seepärast Teie jutlustest kõrwale“.

On olemas selgeid eraldamismärke millest najal võidakse iseennast läbi katsuda, kas ollakse ainult „usuline ilmainimene“ wõi „elaw kristlane“. Kellel jumaliku elu ei ole, see wõib igasugust ilmalikku lõbu kaasa teha ilma südamehinnastuse surweta. Seal ei tunta mingit wahajoont selle wahel, mida maailm pakub ja selle, mis Issandale meeldib. Üks teine tunnusmärk on see, kas tuntakse end rohkem ustawate Jumala laste wõi maailmalaste poole tõmmatuna, ja kolmas, kas loetakse piiblit rõdümuga wõi usulise kohustuse täitmise otstarbel, kas otsitakse Issandat palwes, sellepärast et süda tema järele igatseb, wõi ainult, tundes oma kohustust iga päew palwetada. Kui tarwilik on enast läbi katsuda, kas ainult usuline ollakse wõi kas omatakse tõeliku elu: elu Jumalast, jumalalapskust, tõeliku ristiusku. Kes omab ainult mingit pähe õpitud religiooni, see läheb petetuna igawikku.

B. B.

*

„Aga hoela wastu ütleb Jumal: Mis sul on tegemist, et sa mu seadmistest jutustad ja wõtad mu seaduse oma suhu?“

Ja siiski sina wihkad õpetust ja heidad mu sõnad enese taha. Kui sa warast näed, siis tahad sa heal meelel temaga olla ja abielurikkujatega on sul osa“. Laul 50, 16—18.

IMELIK, AGA TÕSI

R. Geene

Lõpp.

Sellepärast, et see tõeline Jumala Tall sai selleks ohwerdatud, et ohwerdatawate lamaste ja teiste loomade aset täita, milliseid juudid juba aastasadade jooksul olid ohwerdanud ja mis Kristuse pääle eeskujudeks olid olnud.

Tema, kui tõeliku Tale, surma läbi said kõik teiseid ohwrid ja warjuteenistuse kombed ülearufeks. Sellepärast hüüdis ta: „See on lõpetud“ ja see on ta põhjus, mikspärast teki templis lõhklärises. See teki lõhklärisemine näitas et jumalateenistus, mis siamaale templis oli toime pandud, nüüd oma tähtsuse oli kaotanud.

Kui ta lõpeks oma kõnelemises wahet pidas, pööras Dr. Mai end Berkini poole ja ütles pikkawal toomil: „Teie olete tõesti ühe kõnerikka õpilase leidnud“. Ma pean oletama, et teie, proua Campwell, nüüd kõigile enda naabritele jutlustama saate, et nad kõik end peaksid maailma lõpu wastu eikewalmistama, nagu W. Miller sada aastat tagasi tegi“, ütles ta pikaldaselt ja fülmalalt.

Nüüd segas Angus jutu wahete ja ütles: „Ma mõtlen, härra õpetaja, teie teeksite paremine, kui teie oma rahwale ka sellest jutlustaksite. Enne maailma sõda rääkisite teie, jutlustajad, et sõda olla minewiku rumaluse saadus ja et seda nüüd enam ette ei tulla ja isegi weel nüüd jutustate Teie ikka et maailm paremaks muutuda. Mikspärast ei hoiata teie oma karja ega manitse neid Kristuse tuleku jaoks eikewalmistama?“

„Sellepärast et see narrus on“, wastas waimulik wihast wärisewal häälel. Niiisugused napakad inimesed, kui teie olete, teewad maailmas palju enam paha kui kõik teised inimesteklassid kokku“.

„Jesaja, Jeremia ja kõik prohwetid, jah isegi Jeesus ja Paulus olid siis ka napakad“, ütles proua Berkin, end jutu wahete segades ja tema hääle mõjus nagu jah meretuul palawal päewal. Mida tahate teie teha nende 283 kirjakohtaga Uues Testamendis, mis kõik kirjaläbelikult ja selgelt Kristuse nähtawat teist tulekut õpetawad?“

„Niiisuguseid kirjakohti ei ole“, wastas

waimulik, „Kristus tuleb kahesugusel wiisil: ükskord kui meie teda endasse wastu wõtame ja teist korda surma korral. Kõik muud on inimeste wäljamõeldus“.

Kas teie ei oleks nõnda hea ja seletaks siis mulle vähemalt üks kirjakoht ära, mis oleks: „Kalilea maa mehed, mis teie seisate ja waatate üles taewasse? Seesinane Jeesus, kes teilt on üles wõetud, taewasse, see peab tulema seltsamal kombel, kui teie teda olete näinud taewasse ära minewat“. Ap. t. 1, 11.

„See olewus kes taewa läks, oli tehas-tatud Jeesus, — Jeesus, teda Tomas selleks katsus, et tema oma Issanda ülestõusmise tõelikkuse üle wõiks selgusele jõuda. Nüüd ütleb meie kirjakoht: Seesinane Jeesus... peab tulema seltsamal kombel, kui teie teda olete näinud ära minewat“ Ma mõtlen, selgemine ei woi inimlik kõne midagi wäljendada, kui see mõte siin on öeldud. Kas ma ei tohiks Teid paluda selle salmi tähendust äraseletada?

Waimulik tõusis üles istmelt ja ütles: „Ma ei näe mingit põhjust, mikspärast seda rääkimist siin jattama peaksin. Mul on küll wäga kahju, pr. Campwell, et teie end nendest janaatikuteist olete äraeksitada lastnud. Usun kindlasti, et Teie ühel ilusal päewal kogu selle asja rumalust sissenäete ja siis rõõmustan süüdamest Teid meie seltsa tagasi tulema nähes. Head ööd!“

Ta kummardas wiisakalt ja läks wälja.

Ruus kuud hõljew.

Tali oli möödunud ja kewade tunde-märke oli nii looduses kui inimeste tege-wuses igal pool näha.

Uue-Inglismaa majaanad walmistasid end kewadisele tubadepuhastamisele ette.

See oli ühel laupäewa hommikul, kui proua Van Ness, pakki kandes järsku läna-wat mööda üles tuli. Teel kohtas ta Campwellisid — Angus, tema naine ja lapsed kes kõik kiirel sammul edasi ruttasid. Rõõmus puhkuseks põhjust leides peatas proua Van Ness ja alustas möödudatega juttu.

„Waata“, hüüdis ta ju eemalt tu. ter-

witufeks, „siin on kogu perekond ja kõik täies „mundris“.

Teatrisse mineks on aeg liig varane ja teil ei ole ka pakkisid kaasas, nähtawasti tahate wist küll päewapiltniku juure minna“.

Ei, ütles proua Campwell naeratades, „meie läheme Bostoni kirikusse. Meie läheme diige wara teele, et diigeks ajaks hingamise päewa kooli jõuda“.

„Kirikusel Hingamise päewa koolil hüüdis proua Van Ness imestunult. Mis sääl siis diige on, kas mõni üldine koosolek käimas?“

„Ei, Adwentistid peawad iga hingamise päewal Bostonis jumalateenistust“.

Van Nessi uudishimu tõusis itka enam ja ta küsis:

„Ega Teie ometi adwentistiks hakanud pole“.

„Ja, meie kõik pühitseme hingamise päewa“, wastas see. Mina olen ristitud ja minu mees ning lapsed lasewad endid peagi ka ristida“.

Wana naisterahwas ei leidnud küllalt kohaseid sõnu imestuse awaldamiseks ja et

Campwell seda märkas, ütles ta wahel: „Kas Teie pole seda siis enne kuulnud? Meie käime juba ammugi igal hingamise päewal sääl.“

Nüüd sai ka Van Ness oma hääle jälle korda ja ta ütles elawalt: „See tähendab, igal laupäewal, igal laupäewal nagu juudid“.

Angus ja lapsed olid juba jaama ligidale jõudnud, sellepärast pidi ka pr. Campwell juttu lõpetama, sest peagi oli rongi ettesõitu oodata. „Elage hästi“, ütles ta kiirestades. Tulge millalgi meid külastama, küll siis räägime pikemalt.

Nende lahkumissõnadega ja tasase palwega mõttes, et Jumal ka tema naabriina tõe tundmisele juhataks, läks ta kiirel sammul teistele järele. Rongil wiibides mõtles ta selle imelise kuid armsa ettenägewise üle järele, mis teda ta efsialgselt kodutohast Canadas, siia saatnud, kus ta nüüd Wintropis mere rannal mitte üksi kodu ei leidnud, waid täieliku Püha kirja ja Jumala tahtmise tundmise.

Uus armastuse käik

Kui Õnnistegija maa peal oli, ütles ta oma jungrite wastu: „Ühe uue käsufõna annan mina teile, et teie üksteist peate armastama, nõnda kui mina teid olen armastanud, et teie ka üksteist peate armastama“. Joani. 13, 34. Palju inimesi usuwad, et Jeesus sel ajal uue käsu sisse seadis ja seeläbi Jumala käsudõpetus ära kaotati. Nemad arwawad, et meie uues Seaduses mitte enam ei olewat kohustatud kümme käsku pidama, waid ainult seda ühte armastuse käsku. Meie ei peaks unustama, et Kristus siin ütleb: „Ühe uue käsu annan mina teile“. Tema ei ütle mitte: ühe uue käsu. See uus käsufõna ei ole harilik. Kui küsitakse: Mis on see uus käsufõna? siis saadakse peaaegu alati wastufeks: käsk, et meie üksteist peame armastama. See käsk, et meie üksteist peame armastama, ei ole uus eeskiri, ja sellepärast ei wõi see uue käsufõna kohta käia. Wanas Testamendis loeme: „Sa pead oma ligemist armastama kui iseennast; Mina olen Jehoowa“. 3. Moos. 19, 18. Sellest kirjatohast näeme, et armastuse käsk wäga wana on. See oli Jumala lawa patulangemisest alates, et inimesed peaksid üksteist armastama, sest

enne patulangemisest et olnud mingit wiha ja tüli.

Selle uue käsu saladus on sõnades: „Et teie üksteist peate armastama, nõnda kui mina teid olen armastanud“. See ei ole kunst kedagi armastada, kes meid armastab: Seda armastust leitakse isegi loomade ilmas. Aga see tarwitab jumaliku jõudu, neid armastada, kes meid wihtawad, ja neid nii armastada, et meie tahtlikud oleme enda elu nende eest andma. Ükski ei wõinud Jumala armastust täiesti mõista, kuni Jeesus ristil suri. Tolleajani wõidi kergesti öelda: „Armastage üksteist“. Aga pärast teati ainult õfalt, mida tema mõtles, öeldes: „Nõnda kui mina teid olen armastanud“. See on uus käsk.

Küsimine on: Kas asetub see uus käsk kümne käsu asemel? Kümnel käsul on armastus alufeks. „Siis on armastus käsu täitmine“. Room. 13, 10. Seega tahab apostel Paulus öelda, et meie kümme käsu kohuseid armastufeta täita ei wõi. Kui keegi kirjatundja Issanda juure tuli, küsis ta: „Sina pead Issandat oma Jumalat armastama kõigest omast südamest, ja kõigest omast hingest, ja kõige omast meelest. Seesama on

esimene ja suur käfusõna. Aga teine on sellesarnane: Sina pead oma ligemest armastama kui iseennast. Neis kahes käfusõnas on kõik käsk ja prohvetid koos". Matt. 37—40.

Selle wastuse läbi õpetab Jeesus, et kümme käsku on jaotatud kahte osja. See on koosõlas lauafestega, mis sugustele nad kirjutati, sest neid oli ainult kaks. Esimene käsulauafest sisaldas neli esimest käsku, mis sugused näitavad kohustust Jumala vastu. Teine lauafest sisaldas kuus viimast käsku, mis sugused toonitavad kohustust meie ligimeste vastu. Nii siis neis kahes — kohustuses Jumala ja kohustuses inimeste vastu, on terve käsuõendus ja prohvetid. Kes Jumalat üle kõige armastab, see peab neli esimest käsku; kes armastab inimesi — kuus viimast. Armastus sellepärast ei nõrgestu, ega asetuta mitte kümne käsu asemele, vaid finnitab tema olemasolu. See armastus, mis sugust Jumala Poeg uues käsus väljendab, on esimene armastus. Johannes ütleb: „Armastagem teda, sest ta on meid enne armastanud". 1. Joan. 4, 19. Tema ei oodanud, kuni meie teda armastame, vaid jõudis oma armastusega ette. See on jumalik armastus, sest „Jumal on armastus". Et ta on jumalik, ei lõpe ta iial ära. Ja kui ta on kümne käsu põhialus, nagu juba tähendatud, siis ei lõpe käsud ka iial ära.

Uues käsus ilmutatud armastus, saab viimaks nimepidiste Jumala laste hulgas puuduma. Jeesus ütleb: „Ja et ülekohus väga võimust võtab, läheb mitme armastus külmaks". Põhjus on, et Jumala käsk kõrvaldatakse. Kui kõik inimesed kümme

käsku peaksid, siis oleks see maailm kindlasti armastuse loht. Kes uues käsus väljendatud armastust avaldab, ei või midagi muud teha kui pidada kümme käsku. „Kui teie minu käfusõnad peate, siis jääte teie minu armastuse sisse, nõnda kui mina oma isa käfusõna olen pidanud ja jään tema armastuse sisse". Joan. 15, 10. Tema mitte ainult ei pea neid, vaid tunneb, et nende pidamine rõõmuks on, ja neid raske pidada ei ole, sest „sellest tunneme meie, et meie Jumala lapsi armastame, kui meie Jumalat armastame ja tema käfusõna peame. Sest see on Jumala armastus, et meie tema käfusõna peame, ja tema käfusõnad ei ole raske". 1. Joan. 5, 2. 3. Kellele ei ole nemad raske? Sellele, kes armastab Jumalat. Mis on tunnus, et meie teda armastame? Kui meie kümnest käsust neli esimest, mis näitavad meie kohustust tema vastu, peame. Kuidas teavad inimesed, et meie neid armastame? Mitte et meie armastame, kui nemad meid armastavad, vaid täites kuue viimase käsu kohuseid ja armastades kõiki nagu iseennast. Seda võiks veel kõvemini väljendada, täites uut käsku: „Armastage üksteist, nagu mina teid olen armastanud".

Jumala Poeg pidas käsku. Tema ütles: „Sinu tahtmist, oh minu Jumal, teen ma heameelega, ja sinu käsk on minu südames". Et ta seda pidas, ei võinud ta muud midagi teha kui jätta oma elu inimeste eest. Kes seda uut käsku peab, see ei laske end iial Jumalast eraldada, sest see armastus on nii tugev kui surm.

B. B. Ochs.

Kodu paremusel maal

Kui Jumal inimese ellu tujus, oleks võinud ta meie isa Aadama ühte linna elama panna, aga tema pidas paremaks teda loodusesse, maatiiki peale asetada. Tema korraldas Aadama ja Eeva jaoks ühe eeskujuliku aia kodukohaks, sest ta soovis, et meie esivanematel oleks täiuslik seisuford omaenda ja oma laste jaoks. Salomon, teda peetaks kõige targemaks meheks maa peal, uuris maailma seisufordi ja kirjutas oma pita elu kogemuste põhjal: „Vaata, seda ükspäinist olen ma leidnud, et Jumal inimese loonud diglasaks; aga nemad ise otjivad palju kurje äramõtlemist".

Jumal andis inimesele ühe kodukoha

maal. Tema pidi maapinda hooldama, loomade eest muretsema ja puud ning väetuskasve korraldama. Peale enda langemist oli ta sunnitud raskemat tööd tegema kui enne seda. Aga see raskem töö oli temale õnnistuseks, mitte needmiseks.

Kui Adam ja Eeva Jumala kästudele sõnakuulmatuks said, hakkasid nende ihud tõdunema. Nad kandsid surma ja tõdunemise ihusid alati enda küljes, ja ainult tehes küllalt rasket tööd, nii et nad iga päew tublisti higistasid, võisid nad terweks jääda.

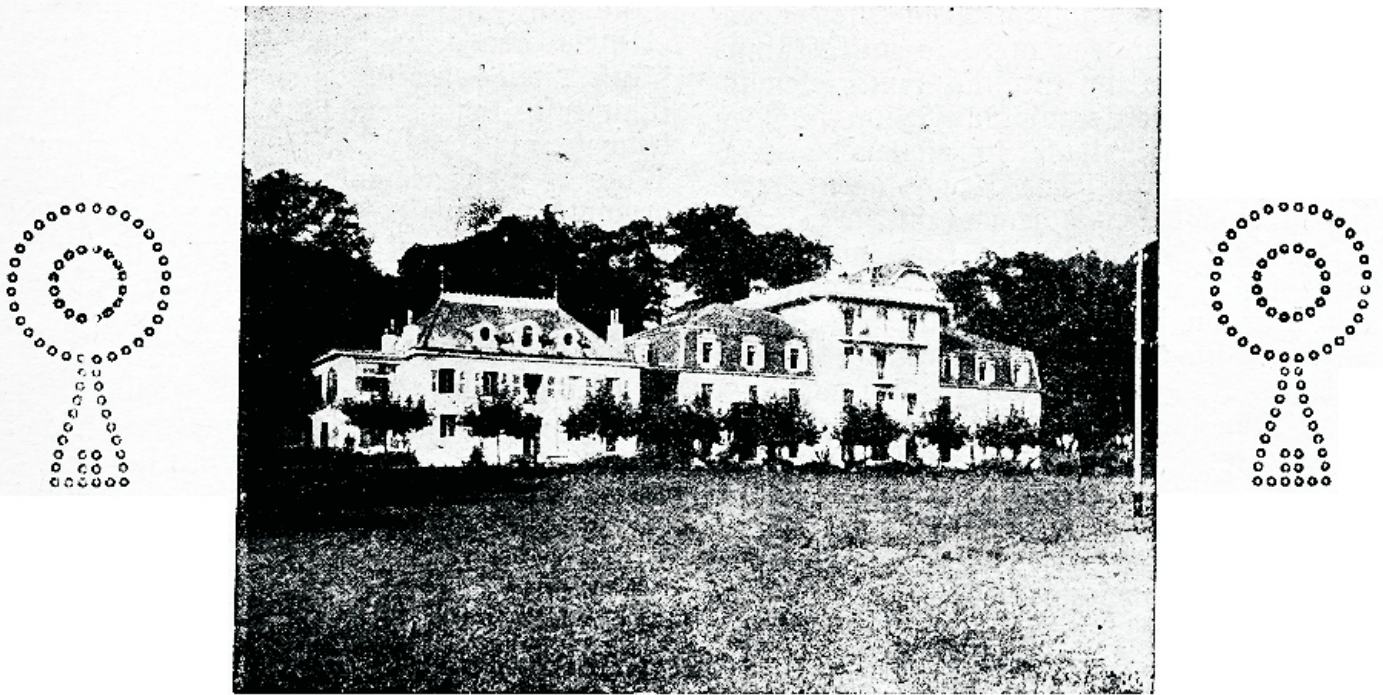
Vatu tulekuga sai inimese teha surelikuks, mürgi tekitajaks, mis sugune kehasse jäädes haigust sünnitab. Et terwist woima-

likuks teha, on keha varustatud erituse-
lunditega. See ei ole midagi ebaharilikku, kui
leida mõnda inimest nii omaenda mürgist
täidetuna, et ta mõistus segasels saab. Kes-
teu kõhuummistus ja naha ning teiste eri-
tuse-
lundite tegewusetus wõib esile tuua
waimahaigust, mis tihti kõrwaldatakse keha
wabastades neist mürkidest. Samuti mõjutab
samade mürkide vähem hulk inimest haig-
lasele mõtlemisele ja teeb ta kehaliselt ala-
wäärtuslikuks.

Meie ei tunne alati erituse-
lundite läbi
toimuwat tähtsat tööd. Katsete läbi on kind-
laks tehtud, et umbes theelusitatais inimu-
riini kodujänesele werde puitsituna, wiimase

targasti tegutseda. Sellepärast, kui patt
maailma tuli, õpetas Jumal inimesele õiget
elamiswiisi, et ta oma terwist alal hoiaks.
Kurad on temale sepitsenud kawa elada loo-
muwastalises oluforras, mürgilistest aine-
test täitunud kehaga, mis sugused õhutawad
üles kirgi, tumestawad tähelepanemiswõi-
met ja raskendawad inimesele elamise krite-
lasena ja õige tegutsemise.

Issand ütles inimesele, et ta peab tihti
wabasõhus ja päikesepaistel wiibima ja
maapinda oma eluütlalpidamiseks harima.
Oma palgehigis peab ta oma leiba tee-
nima. Tema toit pidi olema tema igapäe-
wase töö jaadus mis maapinna produktid.

Armsam ja terwislikum inimesoo asupaik on looduses, kaugel linna kõrast ja liikumisest.

surmab. Kodujänes tekitab ise mürke, mis
tema neerudest eritawad; aga ühes thee-
lusitataie inimolewuse neerudeerituses leidu-
wat mürki on rohkem, kui ta seda wälja-
kannatada suudab.

Nahaeritused 24 tunnis on tihti wõrd-
sed ühe supilusikatäie wäljaheidetele (ära-
tarwitatud ainetele), mis sugused enamast
jaolt mürgilisi aineid esitawad. Kui sa ühe
pudeli õhust tühendad, 24 tunniks finni kor-
gitad ja selle pudeli sisemust nuusutad, siis
annab sulle hingedõhu hirmus lehk mingi-
suguse mõiste mürkidest, mis alatasa kop-
sude kaudu eritawad.

Jumal tahab, et tema rahwas omaks
selge pea, et ta wõiks selle tõttu mõista
tõtt, tunneks seisufordi maailmas ja ostaks

Õigete kehaliste liikutuste, rikkaliku erituse,
lihtsa toitluse ja tarwilise puhkuse läbi pidi
hoitama keha palju aastaid teowoiwsana ja
terwena.

Kui Kain otsustas Issanda õpetust mitte
järgida, ehitas ta ühe linna. Oli üks aeg
peale weeuputust, mil inimesed näisid lin-
naelu väga armastawat, ja et Jumala
tõde üles seada ja teed õnnistegija jaoks
tasandada, wiidi Abraam ühest Mesopota-
mia linnast wälja ühte maal asuwasse ko-
dukhta. Jumal wiis tema ühte maale, kus
rahwast õredalt elas ja kus tema oma rah-
waga, linna mõjudest kaugel olles, wõis
elada wabas looduses. Maaelu põhilause
oli Abraami meelde nii tugewasti sisse
muljutud, et tema järeltulew sugu samasu-

gusele elamiswiisile kaswatati. Kui nad Egiptusemaale tulid ja võib olla riigiteenistuses kohti oleksid võinud saada, palusid nad luba maal elada tohtida. Egiptuse linnadesse elama tulles, kaotasid nad oma kindlustuse Jumalas ja hakkasid omandama lodewuist elufommetes.

Israeli Egiptusest wälja wiies, asetaski Jumal nad jälle maaharimisele Palestiinas. Waadeldes pindala, kuhu see rahwas elama asus, selgub, et wiljalatesse orgudesse asusid umbes 3 aakrit perekonna peale said. Teised, kelle pärisosa langes karedale, wiljatehwemale maale, omasid mõnikord kuni 15 aakrit. Aga kõik elasid weifestel talukohtadel.

Jumal ei asetanud neid sinna, et see ainus koht oli, mis sugust ta nende jaoks võis leida, sest terve maa oli ju tema, waid ta walis ühe koha, kus nad leidsid ees tingimusi jõe arendamiseks rahwana. Tema pidas paremaks asjaolu, et kõik weiteid maakrante omaksid, kui ei üks perekond katjaks harida sajad aakrid. Weistes talus tädus hinna lihajõõmiseks, sest et seal hulgaliste kariloomade ülalpidamiseks küllalt rohumaad ei leidunud. Nemad olid enimini sunnitud kaswatama inimtoiduaineid loomatoiduainete asemel.

Weistes talus ei olnud tarwet palgata palju põllutöölisi. Nemad ei võinud suurt toiduainetele jääki wäljawedamiseks kaswatada. Nemad kaswatasid paljuennem koduseks tarbeks, sest Jumal ei tahtnud, et nemad maailmaga wõistlema hakkasid wõi suureks kaubanduslikuks rahwaks saaksid. Nad wõisid terge waewaga kaswatada, mida tarwitasid, et hoida perekonda terve juures, ja küllalt lihtsaimid riided kudumiseks. Ükski inimene ei pidanud rikkaks ega laiskaks saama, ja ühelgi ei tarwitsenud wäga tehwa olla. Nemad pidid omama mugawa kodukohta ja elama waikest, õnnelikku, rahuldatud elu, olles jumalameeldiwuse eeskujuts ümberkaudsetele rahwastele.

3seg' tänapäew lähewad uhkete riietega ja linna toredusega harjunud inimesed ära sellest askelduse fetspunktist, riietudes tööriietesse ja röömustawad selle üle, et nad uhkusest, toredusest ja elumugawusest, mis sugused märgiwad inimjõe langemise, kauge on.

Suured talukohtad nõuawad tööliste, suurte põllutööriistade, masinate ja transporteerimisabinõude tarwitamist, ja seda kõik toob linn esile. Loojal on teine nõu oma rahwa jaoks. Kas sa ei ole tähele

pannud, et enamjagu puu- ja aiawilja hakkab warsti peale leikust rikki minema, kui teda mitte kunstlikel teel alal ei hoita?

Walminud, mahlakad ja koduseks tarbeks omased marjad, lähewad rikki, enne kui nad linna turule jõuawad. Toiduainete witaamiinid ja terwendusjõud kaowad, kui neid kunstlikel teel alalhoiduwaks teha. Jumala lawa on, et inimesed neid asju peawad kohapeal sööma.

Inimesed, kes sööwad rifutud toiduaineid, arendawad firgi ja haiguseid. Kommetelodewuist ja ebakombluist leitakse linnades. Kui kusagil suur õnnetus juhtub, mis wapustab maailma ja täidab inimesi ehmatusega, siis tabab see ikka mõne linna elanikke. Silutises maawärisemises Jaapanis ei oleks nii palju inimesi ja warandust hukkunud, kui inimesed ei oleks nii tihedalt linnades koos elanud. Massilisi haigeksjäämise juhtub linnades sageli. Maal seda ette ei tule.

Ei teita linnaelanikke, on waja suuri transporteerimisteid korras hoida. Toiduaineid weetakse maailmaoistest kohale, ja nendega tuleb tihti haigus. Ameerika Ühisriigid ei kannata nii wäga sifemaal walitsemate kui hiffetloodud haiguste all. Influentsalaine käib täna pühkides üle Wenemaa, ja lihkese ajaga on ta Ameerikas, sest et inimesed ühest maalt teise reisiwad. Puuwilla-silikas, kelle kodukoht Guatemaalas, teeb wähe kahju, aga kui ta puuwilla-laadungiga Ameerikasse jõuab, saab ta inimjõe kõige kurjemaks muhtlusiks.

Inimesed on praeguse asjadeforraga nii ligidalt ühendatud, tung meie poolt ettewoetud suunas on nii äge, et raske on omi teid muuta. Kui inimene usin on üht weifest maatikifest omandama, kus ta oma perega võib lihtsat elu elada, siis leiab ta warsti, et tema mõtted ja soowid jälle õigele teele satuwad, ja ta leiab rahu ja õnne, mis sugust leaatrikes ega mujal linna lõbustuskohas tunagi leida ei ole.

Kui meie maailm on oma teekonna lõpetanud, loob Issand oma töötuse järele „uue taewa ja uue maa“. Jlm. 21, 1; Jes. 65, 17. Seal elab inimene elu, mis sugust inimjõugu Jumala lawa järele algusest peale oleks pidanud olema. Tema ehitab omale maja, kus elab. Ta sööb omaenda wiinapuul wilja, sest tema ei istuta, „et teine seist sööb“. Jes. 65, 22. Kuna meie siin elame, on Jumala lawa, et tema rahwas algelisele lawale nii ligidale tuleks kui võimalik.

Dr. Bralliar.

Noorsoo osakond

Teadus, Piibel ja ime

L. K. Conradi. Tõlkinud Ernst Eller

Teadusmehed ammutavad omi teadmisi Jumala nähtavast kätetööst — loodusest. Piibli autorid said omi aineid otse Jumala suust ja nad kinnitavad isiklikult nähtud ning sageli isiklikult läbielatud Tema kaitse teaduse ime. Järjekindlalt, dieti käsitledes teadusmeeste poolt ülesseatud printsiipi ning Piibli aruandeid Jumala wägewise ja imede üle, peafime suurewiihilist kokkukõla mõlemate wahel leidma. Rahjuks pole see mitte aga alati nii. Wiimast asjaolu kinnitab ka paarituhanda aasta eest, hingamise, kui Jumala imeliku loomistöö mälestuspäewa puhul kirjutatud laul: „Sest sina, Jehowa, oled mind oma tööga rõõmustanud, su käte tegemise pärast tahan ma rõõmfasti laulda. Kui suured on su teod, Jehowa! Wäga sügawad on su mõtted. Sõel mees ei tunne seda mitte, ja halb ei mõista seda mitte“. Paul 92. Paulus, Kreekamaa tarkadega Ateopaaagis waieldes ning Rooma wägewatega keiserliku kohtujärje ees wõideldes, teadis wäga hästi, kui mitmel wiisil Jumala loomistöö üle otsustati ja arwustati ning üksteisest lahkuminewaid lõpuotsusi üles seati. Asja dieti käsitledes: „tema nägemata asju, nii hästi tema igawest wäge, kui jumaliku olemist, näitse maailma loomisest, kui neid tähele pannakse tegudest“. Sama Jumala wägi awaldub ka igapäewases individuaalses elus kui niisugune. Kus aga mõeldakse ennast ülitarga olewat ja Jumalat tema kätetöö kaudu ei tunta ega austata, seal hakatakse Tema asemel inimesi ja loodust jumaldama — ikka sügawamale ja sügawamale kuristikku langema. Roma 1.

Ka Saalomon, kes 1. Kun. 5, 13. järele loodusteaduse alal asjatundja oli, kinnitab, et inimlik teadmine ilma jumalafartufeta wilets on. Tarkuse ja teadmiste otsimise järele awaldas ta järgmist: „Seda kõik olen ma katsunud tarkusega; ma mõtlesin: Ma tahan weel targemaks saada, aga see oli minust kaugel ära. See on kaugel ära, mis on olnud, ja wäga sügaw, kes wõib seda leida?“ (Kog. 7. 23, 24.) Sokrates hindas

inimeste teadmiste wäärtust järgmiselt: „Ma tean, et ma midagi ei tea“. Dige loodus-teadus ning diglane piiblitõdede ja imede käsitlemine harmoneeriwad üksteisega täiesti. Dissonanse on ainult sealt kuulda, kus Jumalat Loojana ei tunta ja tema wäge isiklikult ei maitsta. Ja teadmine, tarkus niisugusel seisukorral pole muud midagi, kui peasja, põhitudede teadmatuse. Sealt leiata ainult lõpmata palju arwamisi ja ülepeaemata kuristikke. Niisuguste jumalafalgajate arw, kelle puhul palju lärmi läikakse, pole hoopis nii suur. Loodusteadlane Dennert wõttis waewaks selgitada minewikust kuni olewikuni 300 ametiwenna suhteid Jumalaga. Neist 300 olid 38 isikut, kelle usulisi waateid polnud wõimalik selgitada, 242 uskusid Jumalat, laiemas mõttes; ja ainult 20 isikut olid uskmatud. Wiimastest olid ainult 5 Kristuse wastased materialistid. Kellele aga tõepoolest wõlgnetakse au, kõigi teadmiste ja wõimiste eest loodusteaduse alal, ütleb loodusteadlane du Sois-Reymond järgmiselt: „Uuem loodusteadus, kui imelikult see kõlab, wõlgneb oma tekkimisega Kristusele“. Kokkukõla kohta Jumala waimlise ilmutamise kirja kaudu ja mõistuslikes looduses ütleb w. Schubert, sügawatundeline jumalafartlik loodusteaduse filosoof, tabawalt järgmist:

„Jumala tegude ja ilmutuste raamatute sünnitaja on üks ja see sama Waim: mingit ebatõla ei wõi mõlemate kirjude wahel olla“. „Jumala sõna ja selle sama sõna läbi tehtud nähtaw maailm, seisawad koos, kui hing ja ihu“. „Kõik nähtawad loodusewused, pole meie jaoks muud midagi, kui Jumala sõna sümbol, tähendus, mida Jumala Waim inimese vastu rääkis: Inimene aga, jaades Kristuse läbi mees „loomaks“, peab jumaliku Waimi tähenduseks saama ja seda sellepärast, et olles kirjatundja Waim, tegude raamatust ilmutamise raamatu sisse wälja lugeda“. Böckler „Jumala tunnistajad“ II. 203.

Kuiwõrd teifiti jumalafalgajate loodusuurijate usutunnistus kõlab, näeme järgmisest wäljawõttest „Sehr und Wehr“ I. 9:

„Mina usun kõigewägewama aine ja kõigewägewama jõe sisse, mis on igawesti olnud ja saawad igawesti kestma, mis on enefest kõik loonud, ka inimliku waimu, waatamata nende teadusewõtte peale; mis on terwet loodust imelikult targalt korraldanud, waatamata, et nad sellest, mida nad teewad, midagi ei tea“.

Räägitakse palju algainest, algjõust, algalgilmast. Jälgides aga mõnda uurimist lõpuni, siis awanewad seal kindluseta arwamised ning küsimusmärgid just niisuguses kohas, kus püha Kiri meile kindla wastuse annab: Jumal, maailma Looja, Ülewalthoidja. Mendel on ainult „maailma mõistatus“, kuna Piibel aga, lahendust sisaldab, mis ka ainult tema walguses leidub. Kuiwõrd kõikwal alusel eksakt (täpne) loodusteadus asub, õelgu meile selle ala professor, Better ja ühtlasi ka need, kes asja tunnewad:

— „Sügawam süwenemine, ütleb G. Bortig omas tähtsawas teoses „Minimaalse jõululu ilmoseadus“, näitab, et loodusteadus on tõis hüpoteese. Selle ala tähtsamad esitajad näewad seda ka; petawad enmast ainult teise ja kolmanda järgu suurused, ja teised, kes lieliigutuse farnase lihtsufega oletusi teaduslikelt põhjendatuiks peawad“.

Kende hüpoteeside üle kirjutab Dreher: „Eksakt loodusteaduse hüpoteesid juurduwad meie mõtlemisele lubamatuis oletusis“. Sarnane lugu on siis eatomiga, külgetõmbejõuga, mille järele pidada leha, seal kus teda pole, oma mõju awaldama, mida, nagu teada, ka Newton selgusetuks peab; nii on ka walguselaine teooriaga jne.

„Mis elektrijõud on ja miks positiivne elekter pole mitte negatiivne, jeda meie ei tea“, wastas minu küsimuse peale üks süüfika professor Kõik teada, on inimesele niisama kui purjetamisabindud laewale. Mastid, purjeraagud ja purjed on talle edasi liikumiseks, ilma nendeta on ta abitu; kuid mis kasu wõiwad nad talle tuua, kui puudub tuul? — „Die Bibel“ lht. 16.

Pea katsekiwina aga esineb Moosese loomisaruanne, mida kui muinasjuttu förwaldada tahetakse. Sellejuures tuuakse ette, et juba esimesel päewal kõikwõiwa „Saagu“ peale walgus tekinud, teisel päewal laotus, kolmandamal — wahel maapinna ja wee wahel ning taimeriigi tekkimine ja alles siis, neljandamal päewal päike, kuu ja tähed. Algeest appi wõttes leiame, et 2. ja 14. salmide sõna „walguse“ asemel, on algteelles lahkuminewad sõnad: or maor — walgus ja walgusefandja.

Jumal ldi walguse esimesel päewal, kuna walgusefandjaid alles neljandamal, just nii kui näit.: esimesel päewal süüdatakse küünal põlema ja alles neljandamal — asetatakse ta küünlajala peale.

D. Dennert ütleb 1. Mos. 1, 3. 4 puhul.

„Nii siis räägiwad need salmid walguse loomisest. Tulewase maailma, hiamaani surnud ja pime mäss, hakkab Jumala loomiswõimulise sõna peale walgustama. Ka on selle üle pilgatud, et siin olla walgus enne päikest loodud. Jumal mõtlematus on selles pilkes worjul! Tegelikult nägime aga, et liikuw, mitu tuhat kraadi palaw algaine mäss olla walgustanud, nii, et siis järjekult juba enne päikest „walgus“ olema pidi. Mõned aga arwawad „Saagu walguse“ all walguseetri loomist. Igatahes on see koht loomisaruandes tõrgemal määral imelik ja huwitaw. Waata-

mata selle peale, et maailma alguse aruandjal oli jama selge kui meilgi, et päike on maailma walgusallikas, lasse ta walgust süüsti enne teda tekkida Kust joi ta selle, nähtawalt wasturääkiwa kuid süüsti nii tõelise mõtte?“ „Saagu“ lht. 25.

Ka Piibli tõde, elu tekkimise üle iga liigi loomise läbi, on edasiarenewa teaduse walgusel õigeks tunnustatud. Wiimast asjalu wõtab Bortig järgmiselt kokku:

„Küüd teame meie, et esialgsete — liikide — algratud on indiwidualiseeritud weel juuremas määra kui keemilised elemendid. Meie teame, et kõige wäheema olewuse kui ka kõige suurema ilmaseha loosseisu kõige pisemad osakesed on indiwidualiseeritud ja jeda nii tugewalt, et wiimased ainult omasugusest indiwidualaalsusest tekkida wõiwad. Etawa raku tekkimine on wõimalik ainult omasugusest, oma liigi elawast rakust; algliiginemist mingil teisel pole koguni olemas. Nii ka seespool raku: rakutuum tekkib ainult raku tuumast ja protoplasma ainult protoplasmaist“. „Sellest järgneb paratamatu järeldus, et algusest sai just niipalju raku liike loodud, kui mitme liigiga taime- ja loomariik esitatud on“. „Das Weltgesetz“ l. 16.

Teaduse wiimane sõna peab Piiba Kirja esimest tuunistama ja kõigeolemise alguse (Genesis) raamatu esimene peatükk on teaduslikelt enmast õigeks tunnistanud, iseäranis sel alal, mis mõne aja eest teatud teaduslikis ringkondis mõõduandew paistis.

Ampere'i, kuulsa süüfiku, tuntud ütetus on õigustatud omas täies ulatuses:

„Emba kumba: kas sai Mooses nii tõrget — meie aastajaja kohast haridust teaduste alal, ehk oli ta juhata tud kõrgemast waimust (inspireeritud)“ Zöckler II, 94.

Suur loodusteadlane ja uurija Cuvier kirjutas:

„Mooses on meile tekimisõpetuse jätnud, mille täpsus emast igapäew imelikul wiisil tõendab“. Ziscours p. 178.

Zooloog v. Baer awaldab loomistöö kohta järgmist:

„Kui me jeda mitte sõnasõnalt, waid ainult oluliselt käsitada tahaksime, siis peab tuunistama, et wanast ajast pole me midagi täelkumad omanud ja waewalt omada wõiksim. Kui inimese leha ehitusainet waadata, siis oleks sellega õetud, et inimene on ülesehitatud elustatud maijast aimest; ja sellest tõest ei lähe ka loodusteadus lahku“. Reden. II, 465.

Ka Pfaff juhib tähelepauu Piibli- ja teadusewahelise kokkukõla peale:

Wõrreldes teadusliku andmeid piibiliku loomisajalooga, näeme kuidas wiimased nende andmetega kokkukõlas on, mida ka õigusega oodata wõib. Meie näeme tegelikult neid samu, omaette mitmetesid kuid wabaid igasugusist wariatsoonest (teisend.) riite; nende kronoloogiline tekkimise järjestik on Moosese poolt täpselt kirjeldatud. Kõige pealt algkaos, maa algusest weega laetud, siis üleskerkiwana; anorgaanilise riigi tekkimine, millele taimestik järgneb; siis loomariik, mille esimesed esitajad weeloomad, siis kuuwamaa loomad; lõpuks inimese loomine; farnane ongi õige loodustekkimise järjestik“. „Schöpfungsgeschichte“. lht. 741.

Ruidas aga tähtsamad astronoomid Jumala ilmaporralduse peale reageerivad, näitab J. Kepler'i, uuema astronoomia looja, ütetus:

„O walguise Isa, kes Sa looduslike walguise kaudu, meie sees lõnet armu walguise järele äratad, et meid siis taewaliku auhiilguise juure tuma! Mina länan siin mu Looja ja mu Jesand, et Sa oled mind rõõmustanud oma loomistöö läbi, wainustatud olles Sinu käitetöö üle“. „Ma olen Sinu tegude auhiilguisest, niipalju, kui meie piiratud waim sinu lõpmatusse tungida suutis, inimestele ilmutanud“. „Harmonice Mundi“, peat. 9.

Järgnewalt N. Kopernikus:

„Kes ei peaks mitte, mõttes, Jumaliku tarkuse kaudu juhatawa auhiku ilmaporralduse juures wiib des, jelle alalise waatluse eht nõnda ütelda kodunenud ümberkäimise läbi tugewalt kaasa listud ja aatitegutsjema maailma ehitasmeistri üle imellemisele toobama, kelles asub kõige suurem õnn, kelles kõit headus juurdu“. Zöckler I, 110.

Nii ka suurwaim J. Newton:

„Jumetamiswääritline päitese, planeetide ja kuu eestide sisseseade wõis tekkida ainult kõigewägewama ja kõitteadwa Olendi otkuse ja juhatusel. Ja kui iga kindel läht esitab meie päitesejüsteemile sarnase süsteemi tsentruum, siis peab terwe see, ühe põhimõtte järele ehitatud loogu, ühe ja jelleloma walitseja riiki kujutama. Sellest järgneb, et Jumal on elaw, sisse-näguja ja kõigewägewam Jumal, et ta kõige ilmatähtsuse sõrwal üle ja täiesti täietik on. Nii on setge, et kõigetõrgem Jumal on hädatarwiklikult olemas; ja selle tarwiklikuse tõttu, on ta igal pool ja igal ajal olnud“. Zöckler I, 232.

Järgneb.

Ristilöödud Kristus.

„Märtrikujus iga päew, Kristus taunimaks weel lä'eb“, laulab Zingendorf ühes ilufas laulus. Kas oleme sellega ühel arwamisel? Oma südame põhjast sellega ühes nõus? Kas on okaspärjaga kroonitud õnnistegija meile armas, wõi on meil koifugu awalikke ja warjutud wastulaseid risti wastu? On see lõpuks siiski üks pahandus, wõi näib ta meile rumalusena. nii kui wanasti forintlaster? Paljud häbenewad ristilöödust ja seda on weel iseäranis noorte keskel leida: Nad lasewad endale meeldida tarkusedpetajat eeskujuna, wõiwad olla wainustatud langelase Jeesuse üle; aga walude mehest, kellest juba prohwet öelnud, et temal ei ole mingit nägu ega ilu, lähewad nemad tähelepanematult wõi kõrge-meelset mõõda. Nemad ei oska temaga midagi peale hakata.

Kord oli keegi ema, kes pidi läbi elama tuleõnnetuse omas majas sel ajal kui ta põllul töötas. Toas magas tema kolmeaastane tütarlaps wanema õe sepe walwe all. Wiimane jookkis, kui tuli nähtawale ilmus,

wälja ja tuli nuttes ema juure. Hirmsas ahastuses ruttas wiimane maja poole. Kas õnnetus temal weel peasta oma last? Zümmesed jookkisid kokku ja aitasid, kus wõimalik oli wõi wahtisid tegewusetult pealt. Weike-sest lapsukesest ei teadnud keegi, wõi arewuses ei mõelnud keegi tema peale. Juure-ruttawale naisterahwale hüüdsid nad: Wõimata on weel majasse minna, see on kõige juurema hädaohuga seotud. Aga emarmastus ei mõtle omaenda elu peale, kui tarwis peasta lapsukesest. Majasse tormates ruttab ta läbi pakku suitsu ja lõõmawate leekide lapsu woodikese juure, mähhib ta hoolega waipa ja lähleb, kärega kobades, pool nimaselt, läbi kuumuse ja suitsu tagasi. Wäljas wõtsid abiandwad käded lapsukesu wastu ja toetasid ema. Laps on wigata; emal aga on rasked tulehaawad näos ja kätes, ja tema lenad, loffis juuksed on pooleldi ära kõrwenud.

Piltade nädalate järele paraneb ta jälle, kuid näkku jääwad inetumakstegetwad armid järele. Oma lapsukesu aga leiab ema siiski weel ilufana. Laps mõistab pikapeale, mis ema tema elu peastmiks teinud, paitab tema armast nägu, silitab harwa juukseid, suudleb punaseid arme, rääkides õrnalt: „Ema, sina oled, oma elu kaalule pannes, oma ilu minu jaoks ohwerdanud!“

Nastad on sellest mõõdunud. Tulearmi-dega naisterahwas askeldab warahommikust hilise õhtuni, elades oma elu waifelt ja lafakelt. Wanemad inimesed külas lohtawad teda lugupidamisega, mõningad noortest waatawad ta peale waewalt warjutud jälkusega wõi lähewad tema eest kõrwal. Tema ei pane seda aga tähelegi. Ta laps kaswab üles terwena ja ilufana, naerwana ja wallatuna, weidi edewana, taunistades end heameelega, ja lastes peeglil endale iga päew taunistada, et temal wärske, leua näofene on. Peale leeritamist wõtab endle koha, kus hea palga saab. Aga ta wõib ainult wähe kokku hoida, sest juures, ritas külas, kus ta teenib, ei wõi ju nii lihtsalt ja ifaifade wiifil riietuda; tarwis on ta teistega pisut sammu pidada. Ja nii annab ta raha wälja, mida ta oli lubanud laata emale. Ka kirjad jääwad ifka harwemaks ja lihemaks.

Emasilm aga loeb ridade wahelt ja ühel pühapäewal, warahommikul, asub ema teele oma last külastama. See pidi olema rõõmus üllatus. Juba oli keskpäew mõõdas kui ta jõndis külasse, kus tütar teenib. Kaugelt näeb ta pühapäewaliselt rietatud tütarlapsi

teed mööda tulewat, naerdes, lauldes ja naljatades Nemad lõnniwad käsi-käes, wõttes oma alla terve teelaiuse. Ta tunneb ära oma tütre, ja süda tuisub tal rõõmu pärast. Tütar ei ole lähenejat veel sugugi tähele pannud, jutustades elawalt oma sõbrannaga, kellele ta nähtawasti midagi wäga naljakat jutustab. Seal hiiuab äkki üks tütarlastest: „Waadake, seal tuleb aga üks iludus! Mis sugune nägu tal on!“ Rõõd waatawad üles, hakkawad naerma ja pilkama. Meljanda tütarlapse näojoontes tuisatab äkiline äratundmine, üheks filmapiiguks paistab, otsekui tahaks ta lähinejale rõõmuhüüdega wastu rutata; aga ta sunnib end rahule, waatab, esiteks kahwutult, siis ägedalt punastades, kõrwale, kui ema, kes näeb kuidas tütar, häbenedes tema inetust, teiste tütarlaste pilkawate hüüete alla mööda läheb.

Tütar oli omaenda ema tulearme häbenenud, mis suguseid wiimane oli saanud tema peastmise puhul tulesst, oli häbenenud ema üle oma fergemeelsete sõbrannade pärast, ja ema oli seda nii waikselt ja walutawa südamega kannatanud, ei olnud oma ülekäteläinud tütre juure astunud, et temale lapselohust ja tänulikkust meele tuletada. Tema lasi ennast oma lapse poolst ära salata ja jõudis hilisel õõtunnil wäsinud liigetega ja rõhutud südamega jälle koju — oma üffikusse, wiletasasse tuppa.

Kuidas käime meie ümber ristilöödud Jeesusega? Kas häbeneme tema üle? Ükski ei ole suuremat armastust üles näidanud kui tema, kes on heaks teinud patulangemise terve lahju. Kas tahame alati tänuga meele tuletada, et tema on kannud meie pärast ofastrooni ja risti, tagakiusamist, pillamist ja naeru, et peasta meie elu hutatusst? Kas oleme walmis tema risti ette minema ja teda meile öelda lastma: „Seda tegin ma sinu eest; mis teed sina minu eest?“

A. Stettbacher.

Rahaarmastus

Issand on annud meile palju hoiatusi rahaarmastuse hädaohu kohta.

„Aga kes tahawad rikkaks saada, need langewad kiusatuste ja kõie sisse ja mitme rumala ja kahjutegewa hirmu sisse, need wajulawad inimesed alla hukatuse ja ärarikkumise sisse.

Sest rahaahnus on kõikide kurja asjade juur, mis mõningad on püüdnud ja usust

ära eksinud, ja nemad on iseendid mitme waluga läbi pistnud.

Aga sina, oh Jumala inimesel põgene su eest ära; aga nõua taga õigust, jumalakarlust, armastust, t-sandust;“ 1. Tim. 6, 9—11 s.

Edasi hoiatatakse rikkaid, et nad ei loodaks „kaduwa rikkuse“ pääle“. (Salm 17). Meie elukriisidel jätab see meid maha. Järgnew näide illustreerib seda paremini.

„Kui aurik „Central America“ jooksis hirmsa tormi ajal 12. sept. 1857. aastal oma ligi 600 reisijaga wastu maanina Cape Hretteras, oli tema lael ka paiju Kalifornia kullakaewajaid, kes wõtsid kogu oma waranduse oma kehade ümbert ja wiskasid enda kulla kajuli põrandale. . . Wastasel korral oleks kulla raskus wiinud neid põhja.

Täis rahakukrud, mõned neist sisaldasid isegi tuhandeid dollarisi, lamasid puutumata Üks reisijatest awas oma rahakoti ja põiskas kajuli põrandale kskskümmend tuhat dollarit kuldliiwa näol ja lubas neile, kes soowivad rahuldada enda kullaahnu, omada seda. Kuid sel silmapilgul polnud ühtki soowijat“. — „Our First Century“, lhk. 642, 643.

Oma iseloomu poolest sarnaneb see kirjeldus ühe wana prohweti omale Hirmsal tunnil, mil inimesed, kes walmistasid endile ebajumalaid oma warandusest ja kogusid wiimast, kannatasid waesed. Jumal aga tahtis tõugata rikkaid nende rikkusest nende hirmuks ja meeleheideks.

„Ja halwa inimeste üibus peab alla waulatud, ja suurte suureline meel alandatud saama; aga Jehowa ükski peab kõrge olema sel päewal.

Ja tühjad jumalad peawad koguni ära saama.

Siis peawad nemad kaljude, koobaste ja maa pragude sisse minema Jehowa hirmu pärast ja tema kõrge austuse eest, kui ta kätte wõtab maad hirmutada.

Sel päewal wiskawad inimesed ära multide ja nahkhiirte kätte oma tühjad hõbe- ja oma tühjad kuldjumalad, mis nemad enestele olid teinud, et nemad nende ette pidid kummardama.

Nemad tulewad kaljude pragude sisse, ja kiwikaljude ninade alla Jehowa hirmu pärast ja tema kõrge auustuse eest, kui ta kätte wõtab maad hirmutada“. Jesaja 2, 17—21.

Praegusel ajal on tung raha järele õige suur. Kõiksugu abinõud wõetakse tarvilu-

sele kulla oma kätte kiskumiseks. Iegi kristlasi kistakse nii kaasa selle hullumeelse maisele warandusele lagaajamisse, et nad loobuvad Paha Kirja uurimisest, palwelest ja kõigist waimulikudest asjadest; lõpuks kaotawad nad lootuse igawesse elu. Noori ehwardab sama hääl oht.

Milline wäljawaade aweneb meile igalpool! Kodu, moraalne õiglus ja otsekohesus ning lootus Jumala peäle on ohwerdatud mammona altariil.

„Aga tema ütles neile: Kõlsuge, ja hoidke ahnuse eest; sest ükski ei ela oma waranduses see läbi, et temal wäga palju on“. Luka 12, 15.

Meie elame ahnel ja ühllasi pöörasel ajal. Meie armastame raha ja ta wõimel meie himude rahuldamiseks, milleks ka teda raiskame. Ohwimeelsus ja kokkuhoidlikkus näiwal olema maailmast kõrwaldatud.

Aeg, millal lõpewad kõik ilma tööstus- ja kaubandusoperatsioonid ning raha kaotab täielikult oma wäärtuse, pole kaugel.

Kõik, mis on maailmas (ka meie warandused), on Jumala aga mitte meie pärast. Jumal teeb meid isiklikult wastutawaks kõige eest, mis on usaldatud meile. Kõigis wäljannetes peaksime hässi läbi kaaluma, kas ei oleks parem anda leatud summat Jumalale, kui kasutada seda enda himudeks. Meie oleme liig ligidal juubliaastale, et koguda ja omale pidada siin maailmas seda, mis on Jumala pärast.

Jumala töö wajab meie kaasabi. Teed, kuhu peab sisse tungima ewangeelium, on awatud igalpool. Meie enesearmastus aga takistab seda. Selle töö hääl kõikäik oleneb kindlasti meie wabatahtlikust annetamisest. Need, kes loodawad olla Kristusega tema tulekul, peaksid seda iseäranis silmas pidama.

Wanast, kui Jumala rahwas tuli wälja Egiptusest, pidi ta ehitama pühamaja, et Jehoowa wõiks elada oma rahwa seas. Sellekohases korjanduses olid osa wõtma kutsutud need, kes olid tahtlikult annetama; andeid tuli kokku rikkalikult.

„Ja rääkisid Mosese wastu ja ütlesid: Rahwas loob wäga palju, enam kui töölegemise juures tarwis läheb, mis Jehoowa käskinud teha.

Ja Moses käskis, et pidi leeris kuulutama ja oeldama: „Ükski mees ega naine ei pea enam waewa nägema püha maja ülestõstmise ohwri pärast; ja nõnda sai rahwas ära keelatud enam loomast“. 2. Mos 36, 5. 6.

Nii on wabatahtlik annetus teguriks, mis loob suurimaid õnnistusi.

Kindlasti ei peaks meie, kes loodame pea näha Kristust, olema vähem tahtlikud annetamiseks

Ingliskeelest Mutty.

* * *

Meie ütleme päris selgelt ja rahulikult: raha? muidugi! . . . ta on eeltingimus kõigile sellele mis maailmas on!

„Aga:

Raha ükski ei suuda midagi ja on vähem kui midagi.

On olemas midagi muud.

Midagi veel kõrgemal! On olemas asju, mis elu kolmkorda rikkamaks ja wäärtuslikumaks teewad, kui seda kõige maailma kuld suudab!

Rõõm hinges, heldus ja lootus südames on awaram wäljawaade ning isegi wõib olla ajajooksul wõilja wõim!

Cäsar Fleischlen.

Ajakohased,

≡ waimulikud kõned, ≡

peetakse järgmistes linnades:

Tallinn, Merepuiestee, 14-a.

Tartus, Pihkwa tän. nr. 10, kort. 2.

Narwas, Peetri turg, Luschkowi maja nr. 10.

Rakweres, Piff tän. nr. 68.

Tapal, Rabala tän. nr. 4.

Paides, Lai tän. nr. 9.

Pärnus, Karja tän. nr. 3.

Kuresaares, Kubermangu tän. nr. 6.

Walgas, Uus tän. nr. 24.

Wõrus, Jüri tän. nr. 6.

Saapsalus, Kalda tän. nr. 15.

Tõrwas Piff tän. nr. 1.

„**Sõe Sõnumi**“ aastakäigu hind on 180 m.
Ütfit ur. maksab 15 „

Wäljaandja: 1895 a. afutat. 7 p. Adw. Cesti Liit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Martha Raba'le Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata. D.-U. „Narwa Kirjastusühisuse“ trükk, Narwas. 1925.